

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ที่เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 17 จังหวัด

5.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

5.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 102 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด (ที่รับผิดชอบฝ่ายแผนงานและงบประมาณ) หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ หัวหน้างานแผนงานและโครงการ หัวหน้างานวิเคราะห์งบประมาณ หัวหน้างานข้อมูลสถิติและรายงาน ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสำรวจ จำนวน 1 ชุด สำหรับฝ่ายที่ดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดระบบสารสนเทศ การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยผ่านการเห็นชอบ ตรวจสอบ แก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอน และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.82

5.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อมีหนังสือถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ที่เป็นสถานที่วิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และขอรับคืนโดยอาศัยบริการไปรษณีย์ ได้รับแบบสำรวจและแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนร้อยละ 98.31

5.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ และคำนวณหาค่าสถิติด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer) ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ (สำหรับฝ่ายที่ทำหน้าที่รับผิดชอบระบบสารสนเทศของสำนักงาน) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศ) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

5.4 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.4.1 สภาพปัจจุบันในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนการศึกษาของฝ่ายที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีการจัดระบบสารสนเทศ ดังนี้

(1) สบจ. มีการกำหนดวัตถุประสงค์หลักใหญ่ ๆ ในการจัดระบบสารสนเทศอยู่ 3 ประการคือ 1) เพื่อการวางแผนการศึกษา 2) เพื่อการบริหารงาน และ 3) เพื่อการประชาสัมพันธ์

(2) สบจ. มีการสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลอื่น ๆ ของแต่ละฝ่าย โดยวิธีการแจ้งในที่ประชุมหัวหน้าฝ่ายประจำเดือน และใช้หนังสือเวียนสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลของแต่ละฝ่าย

(3) สบจ. มีเก็บข้อมูลอื่น ๆ พร้อมกับการเก็บข้อมูลทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน สำหรับข้อมูลที่จัดเก็บนั้นได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับงานแผนงานและงบประมาณ งานนิเทศการศึกษา งานการเจ้าหน้าที่ งานบริหารทั่วไป งานการเงินและพัสดุ และงานพัฒนาบุคลากร

(4) สบจ. มีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(5) สบจ. ที่มีการดำเนินการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันภายหลังที่จัดทำเป็นสารสนเทศแล้ว ปีละ 1 ครั้ง จำนวน 10 จังหวัด รองลงมาคือ มีการดำเนินการมากกว่า 3 ครั้ง ใน 1 ปี จำนวน 4 จังหวัด

(6) สบจ. มีการจัดเก็บข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นสารสนเทศแล้วอยู่ 2 ประเภท คือ เก็บไว้ในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ และแฟ้มข้อมูล

(7) สบจ. ที่มีการจำแนกข้อมูลเพื่อเก็บรักษาตามหมวดหมู่และชนิดของข้อมูล ภายหลังการเก็บรวบรวม มีจำนวน 12 จังหวัด และไม่มีการดำเนินการ มีจำนวน 5 จังหวัด

(8) สปจ. ทั้ง 17 จังหวัด มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลภายหลังการเก็บรวบรวม สำหรับวิธีที่ใช้ในการตรวจสอบนั้นได้แก่ การตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบ และการให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเป็นผู้ตรวจสอบเอง

(9) สปจ. มีวิธีการประมวลผลข้อมูลโดยใช้มือ และใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

(10) สปจ. ที่มีการจัดทำสถิติการให้บริการ และสถิติผู้มาใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศ มีจำนวน 14 จังหวัด และไม่มีการจัดทำสถิติ มี จำนวน 3 จังหวัด

(11) ลักษณะการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศแก่ผู้ใช้ สปจ. ใช้วิธีมอบเป็นเอกสารที่จัดทำไว้แล้วให้กับผู้ใช้บริการมากที่สุด วิธีการที่ใช้ในการให้บริการน้อยที่สุด คือ การสำเนาเป็นแผ่นจานแม่เหล็กให้แก่ผู้ใช้บริการ

(12) สปจ. ที่มีการใช้เครื่องแปลงสัญญาณ (Modem) ในการรายงานผลข้อมูลและสารสนเทศ หรือติดต่อระหว่าง สปจ. กับ สปช. มีจำนวน 3 จังหวัด

(13) ไม่มีการใช้เครื่องแปลงสัญญาณ (Modem) ในการรายงานผลข้อมูลและสารสนเทศ หรือติดต่อระหว่าง สปจ. กับ สปจ. ทั้ง 17 จังหวัด

2) การนำไปใช้ประโยชน์ พบว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผนการศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี) การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ อยู่ในอันดับที่ 1 รองลงไปตามลำดับ คือ การรายงานผล การวางแผนงานบุคลากร การวางแผนบริหารงานทั่วไป การควบคุมงาน การติดตามและประเมินผล การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ เป็นฝ่ายที่มารับบริการข้อมูลที่จัดเก็บและประมวลผลเป็นสารสนเทศแล้วอยู่ในอันดับที่ 1 รองลงไปตามลำดับคือ หน่วยศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนาบุคคล ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ และฝ่ายการเงินและพัสดุ

3) การสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศ ดังนี้

(1) ในปัจจุบัน สปจ. มีเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการประมวลผล อยู่ระหว่าง 2 - 3 เครื่อง

(2) สปจ. ยังมีเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ

(3) สปจ. มีเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น

(4) สปจ.ที่มีห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับระบบสารสนเทศโดยเฉพาะ และเป็นสัดส่วน นั้น พบว่า มีเพียง 10 จังหวัดเท่านั้นที่มีห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะและเป็นสัดส่วน

(5) สปจ. มีการสนับสนุนการให้ความรู้แก่บุคลากรในสังกัด สำหรับวิธีที่ใช้ในการสนับสนุนได้แก่ การมอบเอกสารให้ศึกษา การจัดส่งไปอบรมในสถานศึกษา การจัดส่งไปอบรมตามโครงการของ สปช. การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ที่ สปจ. และการจัดให้ศึกษาดูงาน

(6) สปจ.มีการดำเนินการให้ความรู้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของ สปจ. อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(7) สปจ.ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการใช้งบประมาณในการจัดระบบสารสนเทศในแต่ละปีอยู่ระหว่าง 10,000 - 30,000 บาท จำนวน 7 จังหวัด , 40,000 - 60,000 บาท และมากกว่า 60,000 บาท ต่อปีนั้น มีจำนวนเท่ากัน ประเภทละ 5 จังหวัด

4) ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ ดังนี้

(1) ด้านงบประมาณ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้กับงานการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานโดยตรงจาก สปช. งบประมาณที่ใช้เพื่อการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานในปัจจุบันมักจะแฝงอยู่กับงานอื่น ๆ

(2) ด้านบุคลากร อัตรากำลังบุคลากรของฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดระบบสารสนเทศสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ยังไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่รับผิดชอบอยู่

(3) ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ใช้กับงานด้านการจัดระบบสารสนเทศนั้น ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์นั้นยังมีไม่พอเพียงกับความต้องการใช้งาน

(4) ด้านสถานที่/ห้องปฏิบัติการการจัดระบบสารสนเทศส่วนใหญ่นั้น คับแคบไม่เป็นสัดส่วน ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน และขาดความเหมาะสม

(5) ด้านการสนับสนุน สำนักงานการประถมศึกษา มีการสนับสนุนในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงาน แต่น้อยมากจึงไม่เพียงพอต่อความต้องการ และปริมาณงานที่มีรับผิดชอบอยู่ มีเพียงบางจังหวัดที่ผู้บริหารให้ความสำคัญและสนใจในเรื่องของข้อมูลและสารสนเทศเท่านั้น ที่ได้รับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างเพียงพอ

(6) ด้านความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล หน่วยงานในสังกัดให้ความร่วมมือด้วยดีแต่การจัดส่งข้อมูลเพื่อประมวลผลนั้นมีความล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ และข้อมูลที่ได้มักจะขาดความถูกต้องและความสมบูรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของแบบสำรวจข้อมูล

5.4.2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้
กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานภาพ ดังนี้

ด้านคุณวุฒิ ร้อยละ 69 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 31 จบการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนจบการศึกษาระดับปริญญาเอก และต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ร้อยละ 39 ดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปี ร้อยละ 33 และร้อยละ 28 ดำรงตำแหน่งอยู่ระหว่าง 1 - 2 ปี และ 3 - 4 ปี ตามลำดับ

การได้รับการศึกษา หรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ร้อยละ 53 ผ่านการศึกษาและการฝึกอบรมมาแล้ว ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์นั้น ร้อยละ 58 ไม่มีความรู้ความสามารถ และร้อยละ 42 มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์

2) สภาพปัจจุบันการจัดระบบสารสนเทศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้
ในภาพรวมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดระบบสารสนเทศทั้ง 4 รายการ นั้นพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก 3 รายการ คือ การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ การนำไปใช้ประโยชน์ และการให้บริการสารสนเทศ ส่วนการสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศ การอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

(1) การจัดระบบสารสนเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นั้น มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก มีเพียงการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงานแผนงานและงบประมาณเท่านั้น ที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด

(2) การนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้งาน นั้น ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เกือบทุกรายการ มีเพียง 3 รายการ คือ การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ การวางแผน ปฏิบัติการประจำปี และการวางแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี เท่านั้นที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด สำหรับการประชาสัมพันธ์เป็นเพียงรายการเดียวที่มีการดำเนินการในระดับ ปานกลาง

(3) การสนับสนุนฝ่ายแผนงานและงบประมาณของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ในการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับ มาก ในด้าน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ส่วนด้าน สถานที่ในการจัดระบบสารสนเทศ บุคลากร และการพัฒนาในด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบ สารสนเทศให้กับบุคลากรที่รับผิดชอบนั้น มีการดำเนินการอยู่ระดับ ปานกลาง สำหรับวิธีการที่ใช้ ในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศให้กับบุคลากรที่รับผิดชอบนั้น สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ดำเนินการอยู่ในระดับ มาก มีเพียงรายการเดียว คือ ส่งไปฝึกอบรม ตามโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นอกนั้นเป็นการดำเนินการ อยู่ในระดับ ปานกลาง และระดับ น้อย

(4) การบริการสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กับผู้มาใช้ บริการนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก ทุกรายการ มีเพียงการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดไว้เพื่อบริการหน่วยงานอื่น ในลักษณะป้ายนิเทศ แสดงแผนภูมิ และคำสถิติต่าง ๆ เท่านั้น ที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง

3) ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ในภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศทั้ง 4 รายการ นั้น พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีปัญหาในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

(1) ปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนใหญ่มีปัญหาใน การเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับ ปานกลาง มีเพียง 3 รายการ คือ ความผิดพลาดในการกรอก ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด การเก็บรวบรวม และแบบสำรวจที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทาง การศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน เท่านั้นที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับ มาก

(2) ด้านจำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อมูลนั้น เป็นปัญหาอยู่ใน ระดับ มาก ในขั้นตอนการตรวจสอบ ส่วนปริมาณของข้อมูลจัดเป็นปัญหาอยู่ในระดับ มาก ในทุก ขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนในการตรวจสอบ การวิเคราะห์ หรือการประมวลผล นอกนั้นจัด เป็นปัญหาในระดับ ปานกลาง

(3) ปัญหาในการสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศนั้น ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ มีปัญหาในด้านงบประมาณ และบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับ มาก ส่วนในด้านการพัฒนาบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ และสถานที่ในการดำเนินงานนั้นเป็นปัญหาในระดับ ปานกลาง

(4) ปัญหาในการให้บริการสารสนเทศของฝ่ายแผนงานและงบประมาณนั้น เป็น ปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกรายการ

4) ความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศ มีความต้องการในด้านดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรตามกรอบอัตราที่กำหนดให้ อยู่ในอันดับที่ 1 รองลงไปตามลำดับ คือ การได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม การจัดหาวัสดุและครุภัณฑ์เพิ่มขึ้น การส่งเสริมให้บุคลากร ได้รับการฝึกอบรมด้านความรู้และเทคนิควิธีการจัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัย และการให้ผู้บริหาร เห็นความสำคัญ ช่วยกำกับ ติดตามและนิเทศงาน

5.4.3 แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ สามารถสรุปได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

(1) การกำหนดวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมเพื่อประโยชน์ในการวางแผน การบริหารงาน และการประชาสัมพันธ์

(2) การจัดองค์กร จัดให้มีผู้รับผิดชอบงานการจัดระบบสารสนเทศไว้อย่างชัดเจน ในระดับอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ระดับจังหวัดจัดให้มีคณะกรรมการบริหารระบบ สารสนเทศในระดับจังหวัด และจัดให้มีศูนย์พัฒนาข้อมูลสารสนเทศในระดับเขตการศึกษา

(3) กระบวนการในการจัดระบบสารสนเทศ ประกอบด้วยขั้นตอนการเก็บรวบรวม ข้อมูล การกำหนดแหล่งข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและจัด ทำเป็นสารสนเทศ การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ

(4) การสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศ ควรให้การสนับสนุนในเรื่อง บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ขั้วและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

(5) การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ควรนำสารสนเทศที่ได้จัดทำไว้แล้วไปใช้ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(6) การประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศ จัดให้มีการประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศ ในด้านปริมาณ เวลา คุณภาพ และการนำไปใช้ประโยชน์

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาในครั้งนี้ มีประเด็นค้นพบที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

(1) สถานภาพส่วนตัว พบว่า ร้อยละ 58 ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานในด้านนี้ จะมาจากรัฐช่วยราชการภายในสำนักงาน ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ไม่ได้สำเร็จการศึกษามาในด้านนี้โดยตรง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำเป็นต้องเร่งหาวิธีที่จะมาพัฒนาบุคลากรในส่วนนี้ ให้มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องดังกล่าว เพราะหากไม่รีบดำเนินการแล้วย่อมจะส่งผลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศของสำนักงานต่อไป

(2) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับ มาก ในเรื่องของงบประมาณ วัสดุ และครุภัณฑ์ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องยังเห็นว่า การสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในส่วนนี้ยังไม่เพียงพอ ซึ่งในประเด็นนี้ น่าจะมีผลกระทบต่อการจัดระบบสารสนเทศโดยตรงต่อสำนักงาน เพราะระดับการใช้งานมีมาก แต่การสนับสนุนนั้นน้อย และจากผลการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้น พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดระบบสารสนเทศยังมีความต้องการให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสนับสนุนเพิ่มในด้าน อัตราค่าจ้าง งบประมาณ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินการ โดยเฉพาะเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับงานนี้โดยตรง จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำหรับงบประมาณที่ใช้สำหรับงานการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานนั้น มักจะแบ่งอยู่กับงบประมาณในงาน/โครงการอื่น ๆ ซึ่งหากเป็นไปได้ควรที่จะมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการนี้โดยเฉพาะ และควรที่จะศึกษาและวิจัยว่า การลงทุนในด้านการจัด

ระบบสารสนเทศของสำนักงานนั้น ในแต่ละปีควรจะใช้งบประมาณเท่าใดจึงจะมีความพอเพียง และคุ้มค่าต่อการลงทุน และจากการสำรวจในเบื้องต้นยังพบว่า สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้เครื่องแปลงสัญญาณ (Modem) ในรายการติดต่อหรือรายงานผล ทั้ง ๆ ที่เครื่องแปลงสัญญาณดังกล่าวจัดเป็นเครื่องมือที่ทันสมัย และประหยัดเวลาในกรณีที่ จำเป็นต้องมีการรายงานข้อมูลในลักษณะที่เร่งด่วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานขาดบุคลากร ที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่อง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรที่จะหาทางแก้ไขและกระตุ้นให้มีการ ใช้เครื่องมือดังกล่าว มิเช่นนั้นจะเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า

2) ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศนั้น เมื่อมองในภาพรวมจะพบว่าปัญหาใน ทุก ๆ ด้าน คือ การเก็บรวบรวม การตรวจสอบ วิเคราะห์ และประมวลผล การสนับสนุน และการให้บริการสารสนเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้น เป็นปัญหาในระดับ ปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วจะพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทุกจังหวัด มีปัญหาอยู่ในระดับ มาก ในเรื่องของเครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล อัตราค่าจ้าง และปริมาณข้อมูลที่จัดเก็บ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น เป็นสำนักงานขนาดใหญ่ มากถึง 10 จังหวัด ในจำนวน 17 จังหวัด จึงส่งผลให้มีปริมาณงานนั้นมากตามไปด้วย แต่ ในขณะที่จำนวนบุคลากร ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีจำนวนเท่ากันกับสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดในภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีขนาดสำนักงานจัดอยู่ในประเภทขนาดเล็ก และ เล็กมาก จึงเป็นเรื่องที่จะมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เหล่านี้มีปัญหาในลักษณะเดียวกันหรือไม่

3) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ยังมีความต้องการในเรื่อง อัตราค่าจ้างของบุคลากรที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้เป็นอันดับ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศ ของสำนักงานนั้น เป็นฝ่ายที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กรอบอัตรา ค่าจ้างที่ได้เป็นตำแหน่งที่ไม่มีอัตราเงินเดือน จึงไม่สามารถบรรจุคนลงในตำแหน่งได้ จึงทำ ให้ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ต้องประสบกับปัญหาในเรื่องดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะต้องพิจารณาดำเนินการหาทางช่วยเหลือเป็นการ ต่อเนื่องต่อไป

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- 1) ควรดำเนินการให้ได้มาซึ่งอัตรากำลังตามกรอบที่กำหนดให้ สำหรับฝ่ายแผนงาน และงบประมาณ ในระดับจังหวัด
- 2) ควรกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานในด้านการจัดระบบสารสนเทศ โดยบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้เครื่องมือโครคอมพิวเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล เพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศ
- 3) จัดสรรงบประมาณสำหรับงานการจัดระบบสารสนเทศโดยเฉพาะ เช่นเดียวกับงาน/โครงการอื่น ๆ ในแผนงานบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา
- 4) จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ สนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้เพียงพอ โดยเฉพาะเครื่องมือโครคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล นั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ และใหญ่มาก ควรจัดสรรให้อย่างน้อยจังหวัดละ 6 เครื่อง ส่วนจังหวัดที่มีขนาดกลาง เล็ก และเล็กมากนั้น จำนวนเครื่องมือโครคอมพิวเตอร์ที่มีใช้งานอยู่ในปัจจุบันนั้น มีความเหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบอยู่แล้ว
- 5) สนับสนุน และกระตุ้นให้มีการใช้เครื่องแปลงสัญญาณ (Modem) ในการรายงานผลข้อมูล ทั้งในระดับ สปจ. ต่อ สปจ. และ สปจ. ต่อ สปช.

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

- 1) ควรให้การสนับสนุนด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สำหรับใช้ในงานการจัดระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
- 2) ควรปรับปรุง สถานที่/ห้องปฏิบัติงานการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานให้เป็นสัดส่วน มีความสะดวกสบาย และเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน
- 3) ผู้บริหารในระดับสูงของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรให้ความสำคัญกับงานด้านการจัดระบบสารสนเทศ ตลอดจนช่วยกำกับ ติดตาม และนิเทศงาน เช่นเดียวกับงานอื่น ๆ ในสำนักงาน
- 4) ควรส่งเสริมให้บุคลากรที่รับผิดชอบงานการจัดระบบสารสนเทศได้รับการฝึกอบรม และพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศให้มากกว่าที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน
- 5) ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปทดลองใช้ในระดับจังหวัด

5.6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

ควรให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในระดับภูมิภาคอื่น ๆ หรือในระดับประเทศ เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบของระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการวางแผน และการบริหารงานด้านการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่อไป